

KARJAA, STORÅKERSKULLEN

C. CARPELAN - A. SARVAS

1976

s. 1-5, 11-22

(s. 6-10, liitteet 3-7 kanttalaatikossa)

VIRKAKIRJE

MUSEOVIRASTO

PL 913

00101 HELSINKI 10

5317-76

KARJAA STORÅKERSKULLEN

Kaiवास 1976.

Christian Carpelan - Anja Sarvas

Karjaa Storåkerskullen.

Rautakautisten kalmisto- ja asuinpaikkajäännösten kaivaus kesällä 1976. Maanomistaja Lars Nyberg, os. Borgmästars, 13100 Karjaa.

Kertomukseen liittyy 7 karttaa (liitteet 1-7) ja 6 kuvataulua (liitteet 8-13).

Negatiivit on luetteloitu numeroilla 46842-46873.

Löydöt KM 19966:1-148.

Aikaisemmat löydöt paikalta: KM 11767:1-8, KM 11800:1-198 (Olof af Hällströmin kaivaus v. 1947), KM 19671:1-191 (Christian Carpelanin ja Anja Sarvaan kaivaus v. 1975).

Vuoden 1976 tutkimukset Karjaan Storåkerskullenilla ovat jatkoa vuoden 1975 tutkimuksille.¹⁾ Storåkerskullenia kaivettiin 7-11.6.1976 Christian Carpelanin ja allekirjoittaneen johdolla. Piirtäjänä toimi fil.yo. Pertti Nummela, joka myös on vastannut karttojen puhtaaksi-piirtämisestä, kuvataulujen tekemisestä sekä löytöjen luetteloinnista. Kaivajina toimivat Hangon kesäyliopiston arkeologian kurssin osanottajat. Kustannuksista vastasivat Hangon kesäyliopisto ja Karjaan kaupala.

Vuoden 1976 kaivaus keskittyi kolmeen eri kohtaan (liite 1). Ensin paalutettiin vuonna 1975 kaivetun koeojan F jatkoksi kohti etelää ruudut F 26-31. Yritettiin myös selvittää mahdollisimman tarkoin Olof af Hällströmin v. 1947 kaivama alue. Tämä tehtiin avaamalla ruudut F 18-19 (liite 12) sekä tekemällä koekuoppia ja -pistoja näiden ruutujen ympäristöön, alueelle, jolle Lars Nybergin muistaman mukaan af Hällström oli keskittänyt kaivauksensa. Liitteessä 1 on rajattuna se alue, joka kokeittemme perusteella voitiin todeta jo aikaisemmin kaivetuksi. Tästä alueesta ei piirretty karttoja. Lisäksi kaivettiin ruudut E 14-15 aivan alueen pohjoispäässä (liitteet 12,13). Kaivettu alue käsitti yhteensä n. 19 m².

Vaaituskoje sijoitettiin alueen keskelle, samaan paikkaan, jossa se oli v. 1975. Kiintopisteenä käytettiin kaivausalueen länsipuolella sijaitsevaa tukevaa maakiveä, jonka korkeuslukema oli 136. Kiintopisteen absoluuttinen korkeus mitattiin Storåkerskullenin luoteispäässä sijaitsevasta Karjaan kauppalan kiintopisteestä n:o 13²⁾, jonka korkeus on

1) Paikan sijainnista yms. ks. Anja Sarvaan kertomusta liitteineen vuodelta 1975 esihist. toimiston top. arkistossa.

2) Ks. liite 1 vuoden 1975 kertomuksessa.

NN+16.73 m ymp. Kaivausalueen kiintopisteen korkeudeksi saatiin 20.25 m ymp.

Alue kaivettiin viitenä kerroksena (liitteet 3-7). Kyseessä eivät kuitenkaan ole mitkään maastossa toisistaan erottuvat kerrokset vaan kyseessä on pelkkä teknillinen suoritustapa. Kaivauskerroksen paksuutena pyrittiin pitämään 8-10 cm.

Ensin tutkittiin ruudut F 26-31 Storåkerskullenin eteläpäässä. Alunperin olikin tarkoituksena rajoittaa tutkimus näihin ruutuihin, jolloin olisi saatu läpileikkaus koko Storåkerskullenin muinaisjäännösalueesta, mutta kun sitten osoittautui, että ehdittiin kaivaa enemmänkin, päätettiin yrittää rajata Olof af Hällströmin kaivausalue mahdollisimman tarkoin ja lisäksi avata pari uutta ruutua alueen pohjoispäässä (E 14-15). Pintavaaituksen (liite 2) jälkeen poistettiin turve, joka oli alueella melko paksu (liite 8). Heti turpeen alta tulivat ensimmäiset löydöt, jotka alueen eteläpäässä käsittivät yksinomaan saviastian palasia, savitiivistettä sekä jonkin verran palanutta luuta. Eteläpään löydöt poikkeavat melkoisesti pohjoispään löydöistä, joihin kuuluu mm. metalliesineitä. Luonteeltaan eteläpään löydöt ovat lähinnä asuinpaikkalöytöjä kun taas pohjoisosa on selvää kalmistoaluetta.

Ensimmäisessä kerroksessa (liitteet 3,8) oli heti turpeen alla melko tiheä kiveys ruuduissa E 14-15 sekä ruuduissa F 27-30. Kivet olivat etupäässä pienikokoisia ja paikoitellen palaneita. Ruuduissa F 26-27 ja F 28 havaittiin nokimaaläiskiä (liite 3). Maa oli kauttaaltaan melko karkeaa, hiekansekaista, mutta väriltään melko tummaa. Ensimmäiset esinelöydöt tulivat ruuduista E 14-15 jo ensimmäisestä kerroksesta (liite 3).

Toisessa kerroksessa (liitteet 4,8,9,10) kiveys jatkui samanlaisena kuin ensimmäisessä kerroksessa. Ruuduista E 14-15 saatiin taas joi-takin esinelöytöjä (liite 4). Nokimaaläiskät, jotka edellisessä kerroksessa havaittiin ruuduissa F 26-27 ja F 28, hävisivät nyt kokonaan. Ruutujen F 27-31 kivet olivat melko teräväsärmäisiä ja siinä mielessä poikkeavia pohjoispään ruutujen kiveyksestä. Myös ruudun F 26 kivet olivat pyörämpiä kuin siitä etelään sijaitsevien ruutujen kivet (esim, liite 9). Tämä ero havaittiin myös seuraavien kerrosten kohdalla.

Kolmannessa kerroksessa (liitteet 5,11) kiveys jatkui ruuduissa F 26-30 samanlaisena kuin edellisessä kerroksessa. Ruudussa F 31 oli harvaa kiveystä ja ruutu näytti olevan "pohjassa". Sitä ei enää kaivettu syvemmälle. Ruuduissa E 14-15 kiveys harveni jonkin verran.

Ruudusta E 15 löytyi mm. putkikirves KM 19966:94 (liite 13). Neljännessä kerroksessa (liitteet 6,12) kiveys harveni huomattavasti ruuduissa F 27-30, samoin ruuduissa E 14-15. Ruudussa F 26 kiveys jatkui melko tiheänä. Ruudusta F 28 saatiin talteen mm. kuutiokivi KM 19966:110.

Viidennessä kerroksessa (liite 7) ruudut E 14-15 olivat jo "pohjassa" ja maa oli puhdasta hiekkaa rajoittuen esiin tulleeseen kallioon ruudun E 14 pohjois- ja itäreunalla sekä ruudun E 15 itäreunalla. Ruuduissa F 26-30 oli harvahkoa kiveystä. Ruuduissa F 29 ja F 30 havaittiin nokimaaläiskä, joista otettiin muutamia näytteitä. Nokimaaläiskät kaivettiin pohjaan, samoin ruudut F 26-30 kokonaisuudessaan. Kun pohjalukemat oli otettu, peitettiin kaivetut alueet. Paikalle jätettiin nurkkapaalut, jotka hakattiin syvälle maahan. Niiden avulla on tulevaisuudessa helppo paikallistaa kaivetut alueet mikäli Storåkerskullenin tutkimuksia vielä jatkettaisiin.

Helsingissä 9 päivänä joulukuuta 1976

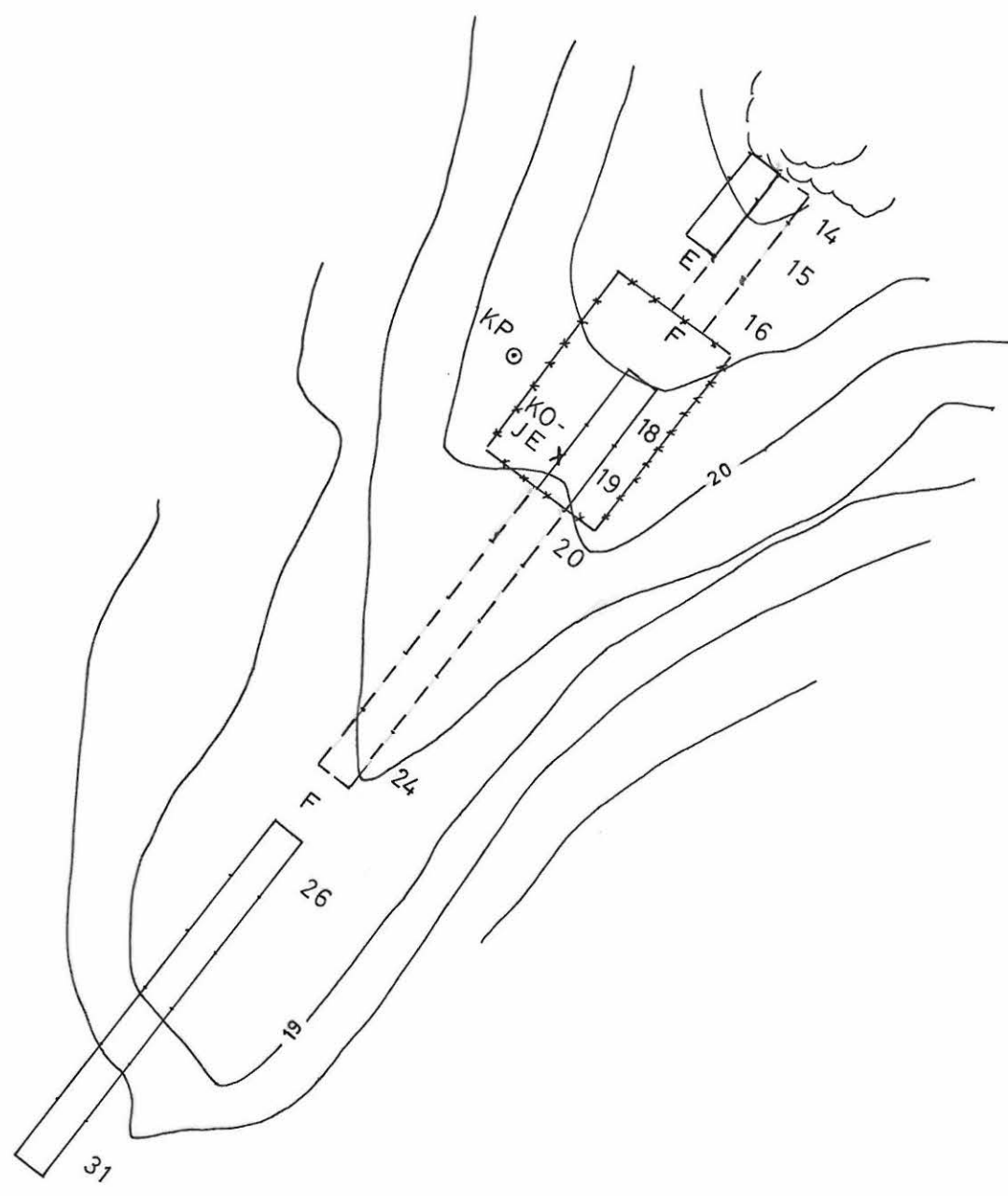
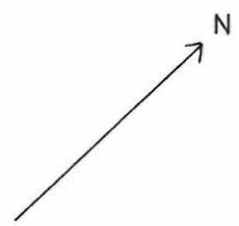
Anja Sarvas
Anja Sarvas

KARJAA, STORÅKERSKULLEN
C.CARPELAN - A.SARVAS 1976

LIITE 1

YLEISKARTTA
1:200
KP. 136

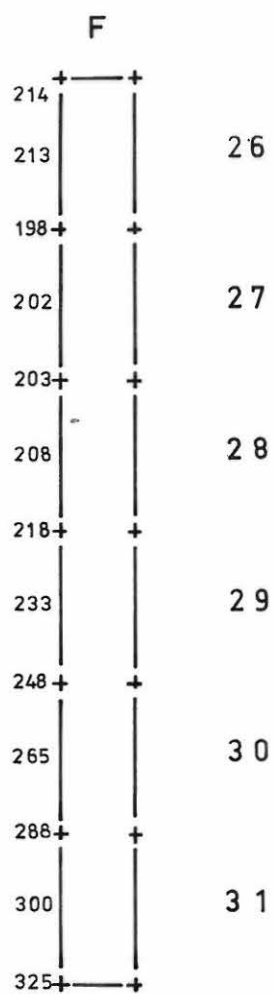
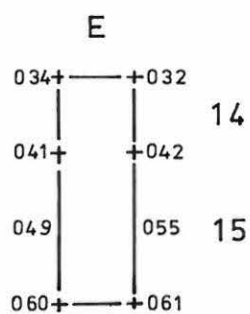
- Olof af Hällströmin
v. 1947 kaivama alue
- C.CarpeLANin ja A.Sarvaan
v. 1975 kaivama alue
- v.1976 kaivettu alue

PINTAVAAITUSKARTTA

1:100

KP. 136

F. 46842

RUUTUJEN F 26 - F 31
TURVEKERROSTA POISTETAAN
JA TARKISTETAAN.
KUVA ETELÄSTÄ.

F. 46843

RUUTUJEN F 26 - F 31
TURVEKERROSTA POISTETAAN.
TAUSTALLA ETTERKILEN.
KUVA POHJOISESTA.

F 46844

TURVETTA POISTETAAN
KAIVAUSSALUEEN ETELÄ-
PÄÄSSÄ.
ETUALALLA PELLONREUNA.
KUVA LOUNAASTA.

F 46845

RUUTUJEN F 26 - F 31 TASOA II
KAIVETAAN JA PIIRRETÄÄN.
KUVA POHJOISESTA.

F. 46846 - 46848

II TASO KAIVETTUNA. RUUTU F 26 JA OSA RUUDUSTA F 27. KUVA LÄNNESTÄ.

F. 46849 - 46851

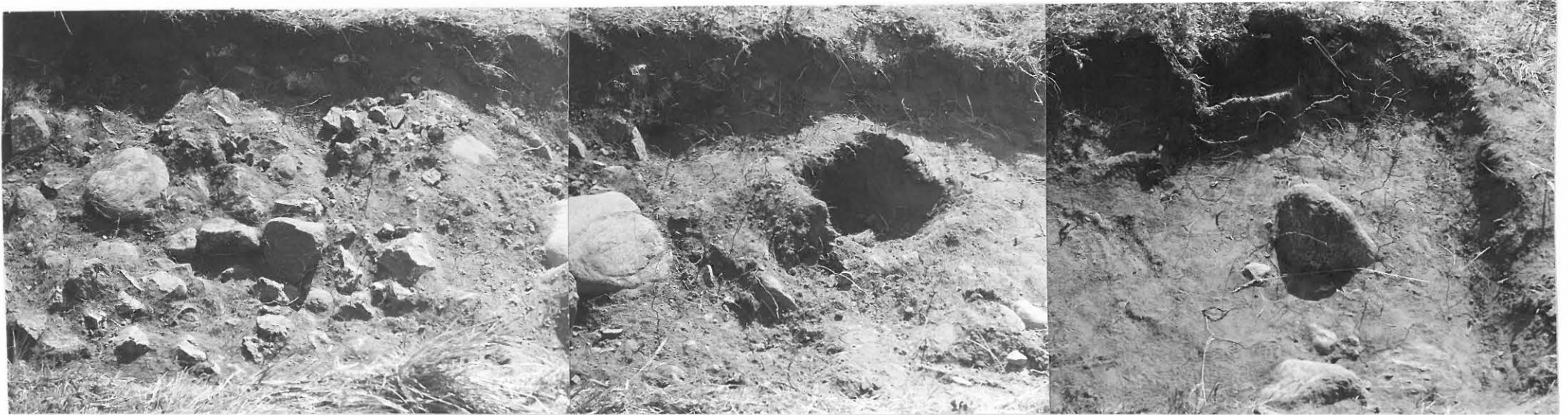
TASO II KAIVETTUNA. OSA RUUDUSTA F 27 JA RUUTU F 28. KUVA LÄNNESTÄ.

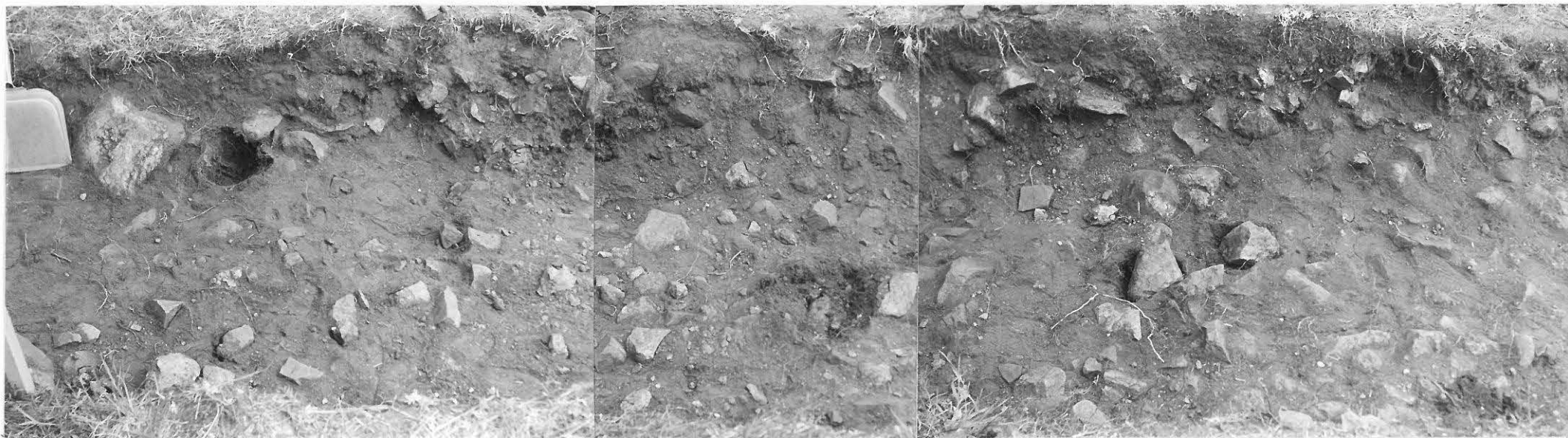
F. 46852 - 46854

TASO II KAIVETTUNA. RUUTU F29 JA OSA RUUDUSTA F 30. KUVA LÄNNESTÄ.

F. 46855 - 46857

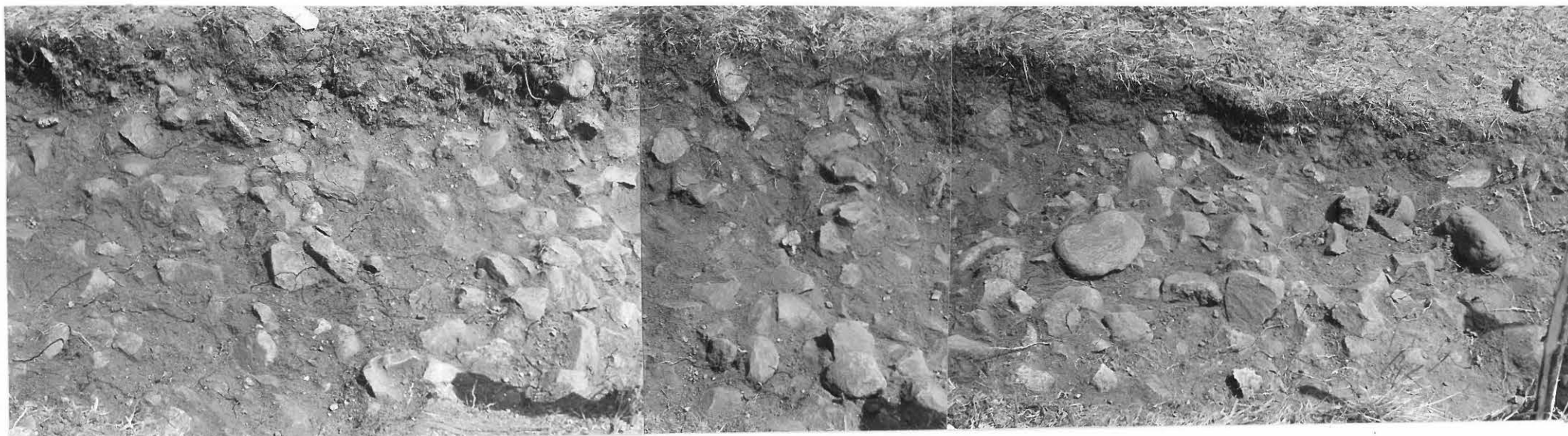
TASO II KAIVETTUNA. OSA RUUDUSTA F 30 JA RUUTU F 31. KUVA LÄNNESTÄ.

F. 46858 - 46860

TASO III KAIVETTUNA. RUUTU F 28 JA OSA RUUDUSTA F 29. KUVA LÄNNESTÄ.

F.46861 - 46863

TASO III KAIVETTUNA. OSA RUUDUSTA F 29 JA RUUTU F 30. KUVA LÄNNESTÄ.

KARJAA, STORÅKERSKULLEN 1976

LIITE 12

F.46864

RUUDUT F 26 - F 30
 KAIVETTUNA TASOON IV ,
 ETUALALLA OLEVA RUUTU F 31
 TASOON III.
 KUVA ETELÄSTÄ .

F.46865

KAIVAUSSALUEEN F 26 - F 31
 ITÄPROFIILIA .

F. 46866

RUUTUJA F 18 JA F 19 AVATAAN.
KUVA KAAKOSTA.

F. 46867

KAIVAUSALUE F 26 - F 31
PEITETTYNÄ.

TAUSTALLA KAIVETAAN
RUUTUJA E 14 JA E 15.
KUVA ETELÄSTÄ.

F. 46868

RUUTUJA E 14 JA E 15
KAIVETAAN.
KUVA POHJOISESTA.

F. 46869

PUTKIKIRVES (KM 19966:94),
JOKA LÖYTYI RUUDUSTA E 15
TASOSTA III.

F. 46870 - 46872

KUVA STORÅKERSKULLENILTA LÄNTEEN.
ETUALALLA KILAÅKERN, OIKEALLA BORGMÄSTARS.

6.22
Valok. A. Sarvas